

Dr. Eva Domján
Rechtsanwalt in Ungarn,
Allgem. beeid. Gerichtsdolmetscher für die ungarische Sprache in Österreich
8052 Graz, Steinerstr.56
Tel/Fax.: 0/316 689420
Tel: 0/69910925573
dr__domjan@yahoo.de

Fordítás németről

Egy jó vagy átlagos intelligenciájú legasztniás ember, környezetét differenciáltan máshogy látja, ha szimbólumokkal, mint betűkkel, vagy számokkal találkozik figyelme alábbhagy, mivel a differenciált rész teljesítménye által máshogy érez, mint egy nem legasztniás ember. Emiatt adódnak az olvasás, írás vagy számolás tanulásában nehézségek.

Dr. Kopp-Duller Astrid

Mindenki örülhet, ha legasztniás a barátja. A legasztniás ember nagyon kreatív, technikailag kiváló – a számítógépet legasztniás gyerekek állították helyesen be – és nagy türelmet tanusítottak a magyarázatnál. Minden legasztniás embernek kifejezetten erős az igazságérzete. Ezt ebben az időben nagyon fontosnak találok – és örülök, hogy vannak ilyen emberek. Egy legasztniás ember hü barát az egész életen keresztül.

Gyakran összetévesztik a legasztniát az olvasási és számolási gyengeséggel. Valóban különbség van köztük, különösen a fejlesztésnél.

Próbáljuk meg a különbségeket kidolgozni.

Egy olvasási –és számolási gyengeségnek lehet pszichikai és fizikai oka, családi oka, tanítási metódus, tanulási hiány és képességihiány. Ezzel szemben a legasztnia géntől függ – az adottság már a születésnél meg van. Az, hogy ez a képesség az egyeseknél hogy hat, az a környezettől függ. Ha a legasztniás ember olyan feltételekre talál, amely a képességének megfelel, úgy sosem lesznek nagyjelentőségű problémái az iskolában. A legasztnia korai felismerése nagyon fontos. Sok jele már az iskoláskor előtt is megmutatkozik. A mászási fázis az írás és olvasási koordináció fejlődéséhez nagyon fontos. Sok legasztniásnál megfigyelhető, hogy ez a fázis kimaradt, vagy kevés volt. Ezek az úgynevezett földön-csúszók,

gyakran hátrafelé, vagy oldalra mászó. Itt nagyon fontos a gyermeket pontosan megfigyelni, hogy vajon más legaszteniás jelek is megjelennek-e. Mivel a legasztenia genetikusan alapú – akkor is pontos megfigyelésre van szükség, ha az egyik szülő, vagy a rokonságban van legasztenia.

Ha az iskola megkezdésekor az olvasásban, írásban és számolásban problémák merülnek fel, -ezek rögtön tisztázásra szorulnak és nem kell elpocsékolni a drága időt.

Több gyakorlás legtöbbször nem hoz jelentős javulást – csak sok frusztrációt – a gyerekeknek és az egész családnak.

Ennek nem kell így alakulnia természetesen. Tudjuk, hogy a legasztenia nem betegség, nem akadály és hogy a legaszteniás gyerekek nem lusta és buta.

Én legaszteniás szakértő vagyok, sok anya és gyerek fordul hozzám segítségért.

Egy számítógépes teszttel vagy más eszközzel, játékkal –különösen kisebb gyerekeknél, akik még nem tudnak számítógéppel bánni, rövid idő alatt meg lehet állapítani, a gyerekek melyik érzékének észlelése eltérő és szorul gyakorlatra.

A tesztelés első része a figyelemképesség megfigyelését szolgálja.

A második rész az érzékelésnek egy átfogó területét vizsgálja, amelyre az olvasásnál, írásnál és számolásnál van szükség. Ezek:

Optikai differenciálás – az egyforma és nem egyforma felismerési és megkülönböztetési képessége.

Optikai emlékezet - a történetek megjegyzésének, rögzítésének, ill. szükség esetén visszaadásának képessége.

Optikai széria: - optikai benyomások vagy sorozatok rendezésének képessége.

Akusztikai differenciálás: - a hallottakból meghatározott szavak kihallása, vagy hasonlóan hangzó szavak közötti különbségtétel.

Akusztikai emlékezet: - a hallottak megjegyzése, rögzítése, valamint szükség esetén ezek visszaadása.

Akusztikai széria: - egy mondatban meghallani, melyik szó hangzott el először.

Térorientáció: - a tér és idő, valamint a nagyság és egység felbecsülése.

Testséma: - a saját test (bal-jobb különbségtétel) felbecsülése

A teszt kiértékelése után kerül megállapításra, melyik érzékszerv észlelésével kell foglalkozni.

Itt primérlegaszteniáról beszélünk.

Ha a gyermekek határait állandó túlköveteléssel és nem megértéssel túlléptük – a gyermekek magatartás-zavart tanúsítanak –ekkor beszélünk másodlagos legasztniáról. Ezt természetesen sokkal nehezebb korrigálni, mint az elsődleges legasztniát. Ezért különösen fontos, gyermeknek az első jelnél célirányúan segíteni. A gyermekek gyors eredményt igényelnek. Nem akarunk beteg, kétségbeesett gyermekeket, akik már nem hisznek magukban.

Különösen fontos a szülői ház, a tanár és a legasztnia specialista összehangoltsága. A tanárt nem szabad egyedül felelősségre vonni a legasztniás gyermek fejlődése miatt.

Ha a kör zárul és a gyerek észreveszi, hogy a problémájával nincs egyedül, - alig lesz magatartási zavara.

Olyan kijelentések: gyakorolj többet, vagy majd csak sikerül – nem helyesek. Itt szeretném megjegyezni, hogy vannak olyan tanárok, akik nagyon fáradoznak – de ha egy tanár nekem azt mondja, hogy nincs e helytelen foglalkozásom, mert nincs legasztnia – akkor ezt a tanárt megkérem, gondolja meg tanári mivoltát.

Annak a tisztázása is fontos, hogy mi egy helyesírási hiba – mi egy valóság felismerési hiba? Legasztniás gyerekek túlnyomórészt valóság felismerési hibát csinálnak, mivel az írás vagy olvasás pillanatában – a diferenciált érzéki észlelésük miatt nem érzékelik, hogy hibát követnek el. Ezek a valóság felismerési hibák túlnyomórészt nagyon gyakran használt szavaknál fordulnak elő. Van egy sorozata a valóság felismerési hibáknak:

Szóáttagolás – kihagyás (ugynaz) hozzátevés (ugyaanaz) sorkövetés (uyganaz)

Optikailag megkülönböztetendő betűk felcserélése (doldog, Nama)

Akusztikailag megkülönböztetendő betűk felcserélése (bosta, mont)

Kettőzési és kettősmássalhangzó hibák: (csuklot, alat, sívni)

Megfigyelési és rögzítési hibák (ismert szavak helytelen írása, ugyanaz a szó a szövegben különbözőképpen kerül írásra (negy, nég, néy)

Tipológiai kombinációja (posdaa, doldg)

Legnagyobb problémája a legasztniás gyerekek – hogy a gondolatait olvasás, írás és számolásnál helytelenül tudja irányítani.

A megoldás a figyelem fokozása és az észlelési érzékelés javítása célirányú gyakorlással. Valamint egyéni gyakorlás az olvasás, írás, számolás hibaszimptomáján.

Ez a képszerű megértése és alkalmazása a betűkkel és a számokkal való érintkezésben.

Amit egy legaszténiás ember meg tud fogni, vagy háromdimenzionálisan láthat, azt meg is jegyzi. Ezért ésszerű itt azonnal szócsaládokkal dolgozni. Ha van egy szavam, mint pld utazni, (utazó, utazás..) itt azonnal több szót is alkothatunk. A gyurmával, borotvahabbal stb. való kidolgozás szórakoztató és nagyon hatásos. Nagyon fontos a számítógéppel történő munka - a legaszténiás gyerekek jól dolgoznak ezzel.

A gyakorlóprogramnak minden gyerekre egyénileg kidolgozottnak kell lenni – ezért fontos az egyéni gyakorlás.

A legaszténiás gyerekeknek sok türelemre és időre van szükségük, akkor ugyanúgy tanulnak meg olvasni, írni és számolni mint a többiek. Ezeknek a gyerekeknek nincs helyük egy külön iskolában!!!

Állandó kontrol és megfigyelés szükséges.

Próbáljunk meg egy közös világot kialakítani, ahol a társadalmunkban a legaszténiás embereknek állandó helye van - előítélet nélkül! Hallgassunk a legaszténiás emberekre jobban – sokat tudnak számunkra mesélni, sokat tudunk tőlük tanulni.

Jelen fordítás mindenben megfelel a füzött eredeti szövegnek.

2003.10.16.

Dr. Domján Éva